

**NAMESTO
NAGOVORA
STR. 2**

**HVALA VAM,
PEVCI IN
PEVKE
STR. 5**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 16. januarja 2003 ❁ Leto XIII, št. 1

Slovenski koledar 2003

Pravi pa „loški“ Madžari – pravi pa „nazlūk“ Slovenci

Pred sabo imam dva Slovenska koledarja, prvi nosi letnico 1986, drugi 2003. Prvi je po obsegu skromen, drugi obsežen in vsebinsko bogat; prvi predstavlja začetek samostojnosti letopisov Slovencev na Madžarskem, drugi nadaljevanje in bogatenje že izčiščene vsebinske usmeritve nepogrešljive in med mnogimi bralci težko pričakovane publikacije, ki nastaja v Monoštru, natisneno pa jo v soboški Solidarnosti. Tu je tudi Koledar 2003, ki ga je izdala Mohorjeva družba iz Celovca, ki je namenjen predvsem koroškimi Slovincem. Čeprav ne pišem znanstvene razprave, ampak želim zgolj predstaviti Slovenski koledar 2003, sem prepričan, da ni narobe, če se ozrem nekoliko nazaj in malo naokoli. Pogled k sosedom razkrije, da je Slovenski koledar enakovreden podobnim publikacijam z dolgoletno tradicijo med Slovenci v Avstriji in Italiji. Nekaj razlik je v jeziku: koledarji iz Celovca so v knjižni slovenščini, v porabskem prevladuje narečje. Prvi Slovenski koledar je nastal še v Budimpešti, njegova naklada je bila 1000 izvodov, letošnja 1600.

Urednica Marijana Sukič upošteva zahteve časa, ki terjajo, da so knjige privlačne tudi na oko, in če je naslovnica še vsebinsko aktualna, kot je tokrat, toliko boljše, skoraj idealno. Urednica je napisala uvodnik z dovolj izzvalnim naslovom *Pravi pa „loški“ Madžari – pravi pa „nazlūk“ Slovenci*. Poanta je iz volitev 2002, ko so si stranke prizadevale pridobiti čimveč glasov; toda pravi Vogrin (Madžar) je (bil) tisti, ki si je pripel na srčno stran mad-

Božični knjižni dar Zveze Slovencev na Madžarskem

žarsko zastavo in jo nosil do parlamentarnih volitev. Kdor ni storil tako, je (bil) »loški« Vogrin (Madžar). Pa to še ni tisto čisto pravo, marveč, da so ob delitvi na prave in »loške« Madžare vse stranke, leve in desne, pozabile, da v državi živijo manjšine, ki že dvajset let čakajo na to, da bi imele svoje poslance v madžarskem parlamentu. Privlačen in z več strani praktičen je že koledarski del. Poleg dnevnov, imen in barvnih fotografij sakralnih znamenj je tu še slovensko-madžarski slovar: toliko besed, kot je dni v letu. Po koledarskem delu se s programskim tekstom predstavlja Andrej Gerenčer, novi slovenski veleposlanik na Madžarskem. Zapiše, da se položaj Slovencev v Porabju iz leta v leto

izboljšuje, med nalogami pa je nekaj odprtih vprašanj, recimo: kdaj bo slovenska manjšina dobila svojega poslanca, kdaj bo vlada sprejela konkretne ukrepe za hitrejši gospodarski razvoj Porabja in namenila več denarja za narodnostne šole in vrtce ter redno financiranje slovenskega radia Monošter.

Višja svetovalka Valerija Perger je analizirala razmere v izobraževanju: *Porabska narodnostna šola skozi prizmo nekoga desetletja*. Ni potrebno poudarjati, da gre za kritičen pogled na področje, kjer je več zahtevnih nalog. Z nekaterimi avtoričinimi ugotovitvami bi sicer bilo mogoče polemizirati, vendar s tem razmer ne bi izboljšali – v celem je Valeriji

Perger mogoče pritruditi. Namig: kdor želi z dejanji pomagati Slovincem na Madžarskem, naj prispevek pozorno in trikrat prebere! Tudi zato, da bo znal vrednotiti poslanstvo vzgojiteljice iz Murske Sobotice – *Strokovna pomoč otrokom pri učenju slovenščine v narodnostnih vrtcih v Porabju*. Rezultati pomoči so očitni, kar bi morali upoštevati v Sloveniji tisti, ki želijo konkretno in ne zgolj z lepimi besedami pomagati Porabju. Zakaj? Odgovor je v prispevku Valerije Perger, ki je zapisala, da je bila strokovna pomoč skrajšana zaradi pomanjkanja denarja. Ni mi znano, koliko denarja je potrebno, sem pa prepričan, da bi morala Slovenija podeseteriti sedanjo vsoto za pomoč po-

rabskim vrtcem (in tudi v tem primeru bi bila vsota potrebna denarja sorazmerno nizka). Bi bil za obe strani sprejemljiv predlog, da bi bila v Porabju vsak dan ena vzgojiteljica iz Prekmurja? Kaj bi na to povedal novi slovenski šolski minister?

Kako uspešno je bilo izobraževanje v minulih 110-letih v monoštrski strokovni šoli, je opisala Erika Koleš Kiss, da *Ostanejo nepozabni spomini* pa ugotavlja Geza Bačić, lani upokojeni svetoalec slovenske vlade za manjšine, ki si ga hudomušno v naslednjem zapisu *Tudi heroji idejo v penzijo* sposodi Šanji Krpič. Ustanovo dr. Šiftarjevo fundacijo predstavlja akademik dr. Anton Vratuša. Tematiko v prispevku *Dan spominov in tovarištva na Petanjcih* nadaljuje Jože Vugrinec. Med prispevki so še informacije o Enciklopediji Slovenije, o Slovincih v avstrijski zvezni deželi Štajerski, o spominski slovesnosti v puconski evangeličanski cerkvi, televizijski oddaji Slovenski utrinki, predstavljena je kasetna *Spejvajmo si!* in razdelki, ki sodijo med najbolj brane: *Porabje inda svejta in gnes* (Porabje nekoč in danes), *Langanje po svejti* (Potepanje po svetu), *Za duge zimske večere* (Za dolge zimske večere), *Nika za smej* (Nekaj za smeh) in kar 75 strani *Kronike dogodkov v letu 2002*, kjer so na fotografijah in v besedi zajeti dogodki v Porabju ali povezani s Slovenci na Madžarskem.

V koledarju sodeluje 41 avtorjev iz Porabja in Prekmurja oziroma Slovenije.

Namesto nagovora

Zveza Slovencev na Madžarskem je 23. novembra 2002 imela po vrsti že 4. občni zbor. Ker sem letos že drugič postala svetnica mestne samouprave v Monoštru in kot taka sprejela nalogo sodelovanja s tukaj živječimi Slovenci, sem mislila, da bom na ta, za Slovence posebej važen dogodek, objavljena. Zato sem se pripravljala, da spregovorim nekaj besed.

Ker pa pošta ni prinesla vabila, nisem imela možnosti čestitati tistim, ki so tega vredni pa tudi ne razpravljati o tem, kar me moti, kar me veseli, kaj pričakujem - torej nič. Oprostite mi, če vas sedaj s svojimi mislimi nadlegujem.

Najprej čestitam! Čestitam vsem vam, ki ste že vrsto let funkcionarji Slovencev na Madžarskem in svoje delo dobro opravljate. Čestitam vsem vam, ki delate za nas, Slovence, ker vam duša to zapove. Čestitam vsem vam, ki me pozdravite še danes tako: »Baug daj, dober den!«, ker vem, da ta pozdrav prihaja iz vaše slovenske duše, ki nasprotuje asimilaciji, in da vam ni nerodno, da se pogovarjate z mano slovensko. Še danes smo tukaj in naše korenine se kažejo bolj zdrave kot pred dvajsetimi leti. Iskreno me veseli, da se ni uresničilo prerokovanje, po katerem se v tretjem tisočletju več ne bo slišala slovenska govornica v Porabju, da ne drži tudi pogovor, če se Oče naš več ne moli slovensko, je slovenski jezik v Porabju mrtev. Hvala Bogu, Oče naš se spet moli tudi slovensko pa tudi »pastirja« je spet poslal med nas Bog, ki mu tudi slovensko govoriti ni težko.

Marsikaj se je spremenilo v zadnjih dvanajstih letih. Spomnim se še tistega oktobrskega dne, ko smo na Gor-

njem Seniku ustanovili Zvezo Slovencev na Madžarskem, prav na dan blokade taksistov. Spomnim se še stavka Irene Barberjeve, ki je v svojem govoru večkrat opomnila udeležence tako: »V štiriindvajseti uri smo«. Pisali smo leto 1990 in opomin je zvenel zelo resno, kajti takratno stanje naše manjšine nam ni dovolilo, da bi bili polni upanja. To je bila ena plat. Na drugi strani so pa vsi govorniki spregovorili zelo navdušeno o svojih konkretnih željah, povedali svoje spodbujajoče ideje, zahteve. Nastala je torej civilna organizacija, odgovorna za vse Slovence na Madžarskem, dokler niso nastale še tudi politične organizacije, slovenske manjšinske samouprave.

Na začetku z malimi koraki naprej, potem so koraki narasčali v večje, vse več rezultatov, vse več uspehov se je dosegalo. Seveda je ostalo tudi ogromno nerešenih problemov. Vseeno pa moramo priznati, da smo v nekem smislu na poti neprestanega napredovanja. To pa je seveda odvisno tudi od tistih, ki so napredek hoteli in so se svojega hotenja trdno držali. Ki so bili zadosti zahtevni do sebe in do drugih, ki so nas kritizirali, pokazali nam, kje čevlji žuli. Ti ljudje, ki so s svojim kritičnim nastopom »pridobili« tudi nasprotnike, so tudi obudili še skoraj spavajoče, saj resno menijo, da se v zadovoljstvu nič ne razvija. Viharje žanje, kdor veter seje. Ne pustimo pri miru teh vetrov, naj bojo rajši viharji, saj po njih se ponavadi zvedri in lepše bo sijalo nam sonce. Predsedstvo zveze ter njegovi pomočniki so nam priborili, da danes našo malo manjšinsko skupnost poznajo ter priznajo že doma in onkraj meje. Vsi vemo, da brez finančne pod-

pore matične domovine Slovenije ne bi šlo, da brez Slovenije danes ne bi stal Slovenski dom v Monoštru. Jaz pa vem tudi to, da nam pomoč Slovenije ni padla kar v »naročje«. Da brez truda naših ljudi ne bi šlo.

Spoznati - poznati - priznati. Stopnje naše biti. Porabski Slovenci se od leta 1990 redno uveljavljamo na področju tiskane besede ter drugih medijev. Kulturni delavci organizirajo številne velike prireditve, na katerih nastopajo domače skupine: pevski zbori, folklorne skupine, amaterski igralci, lutkovna skupina osnovnošolcev in drugi.

Torej bi lahko bili zadovoljni. Zakaj nismo? Ne vem, jaz še nisem. Starejša generacija lepo ohranja kulturno dediščino porabskih Slovencev, odlično delujejo kulturne skupine, s svojim velikim znanjem nam, učiteljem pomaga profesorica-lektorica Valerija Perger... Kaj pa mlajši? Otroci in mladi? Naša prihodnost? Ali poznajo še kaj od naših vrednot? Ali še nosijo v sebi kakšno slovensko čustvo? Smer, v katero korakamo, kaže tudi prihodnost?

Dobro vem, da smo za to stvar vsi odgovorni: mamiče, babice, očete in dedki, vzgojiteljice, učiteljice, učitelji ter vsi, ki smo sprejeli nalogo: delati za Slovence na Madžarskem.

Preteklost je dejstvo, ki ga nihče ne more več spremeniti. Kaj se je nekdanje dogajalo, sam Bog ne bo več preobrnil. Sami moramo poskrbeti za prihodnost, da ne bomo ponovno prišli do tiste enkrat že omenjene štiriindvajsete ure.

Zakaj, kaj je biti Slovenec? Kaj je ostati Slovenec? Za nas, ki smo se rodili za Slovence, mora biti vse! Polovico - če ne več - svoje biti bi zatajila, če bi se od jutri

Spoštovani bralci, drage bralke!

Vüpamo, ka redno dobivate pa štete naše novine, stere že 13. leto pripravljamo za vas. Nam spravite veliko veselje s tem, če je preštete, ešče bole bi pa bili veseli, če bi nam od časa do časa kaj napisali tó ali bi nas pozvali po telefoni. Najeri smo na tau tó, ka pa od koga bi vi radi šteli v naši novinaj. Tau naj se vam tó ne vnaúza, če vejte za koga, sto bi rad emo naše novine pa je ne dobi, pozovite nas pa nam povejte njegvi atrež.

V letošnji prvi novinaj te najšli par takšni člankov tó, stere smo v lansko slejdnjo številko nej mogli notradjaviti, ka smo je kesnau dobili pa smo cajtine meli že napunjene. Dostavse se je godilo zadnja dva kedna lanskoga leta, o tom tó najdete članke v toj številki.

V vüpanji, ka ostanete naši vórní bralci, Vas pozdravla
Marijana Sukič

mogla obnašati kot Madžarka, kajti to nigdar nisem bila in nigdar ne bom. Sem madžarska državljanka in hočem ostati vedno - tu sem doma - ampak kot Slovenka.

Duša je naš gospod. Vse, kar mislimo, delamo in naredimo, nam zapove duša. Vse telesne bolezni povzročajo duševne. Prav tako se dogaja pri materinščini. Ko se bomo vsi, ki smo do danes ostali Slovenci na Madžarskem, zedinjeno potrudili, naj našo bogato kulturo spoznajo tudi naslednje generacije: otroci, vnukinje in vnuki ter jo sprejeli iz duše, bomo dosegli nedvomen uspeh.

Začnimo delati na tem že jutri. Starši doma, učitelji, profesorji na šolah, organizacije na svojem mestu. Vključimo v svoje letne programe organiziranje kulturnih dejavnosti malih, kjer se bo mlajša in mlada generacija seznanila s kulturno dediščino porabskih Slovencev, s preteklostjo naših prednikov. Imamo lep dom, katerega prostori vabijo vse nas. Otroka človek lahko nauči ogromno novosti, izkoristimo to dejstvo!

Ne smemo čakati samo na šole, na organizacije. Učitelji, ki na redni uri delajo - žal - z dvema, s tremi otroki, vpisanimi k pouku slovenščine, ne morejo naučiti vsega. Igre, plese, pesmi, ki zah-

tevajo večjo skupino otrok. (Sploh pa, če si šole niti denarja ne morejo privoščiti za to, da bi organizirale pouk za tako male skupine.) Kako lepo bi bilo, če bi se na Porabskih dnevih 2003 predstavila neka lepa otroška igra v izvedbi do zdaj samo v mojih sanjah živeče otroške skupine porabskih šol. Sanje, ne pa nedosegljive! Trud bi bil seveda vseh nas. Bi delali skupaj na tem, da bi se sanje uresničile.

Prenehajmo z nezaupljivostjo. Ne smemo niti črhiniti, da znanje slovenskega jezika ne koristi toliko kot znanje angleščine, nemščine. Mi, Slovenci, tega ne smemo. Znanje jezika - kakršnih koli je že - je vsekakor koristno. Znanje jezika sosednje države - posebej za tiste, ki jim je ta tudi matična - je dandanes - lahko rečem - obveznost.

Ampak vse to gre samo skupaj: politične organizacije, civilna sfera. Podajmo si roke, korakajmo kot ena duša za našo prihodnost. Poskusimo, prepričana sem, da bo tudi to šlo.

Vsem bralcem časopisa Porabje želim srečno novo leto 2003. Poskusite najti samo veselje in srečo v svojem delu, zadovoljstvo pri samem sebi ter pri svojih potomcih.

Erika Köleš Kiss

svetnica mestne samouprave v Monoštru

Prvi djilejš nauvoga predsedstva Slovenske zveze

Nauvo predsedstvo (elnökség) Slovenske zveze je svojo prvo sejo, djilejš melo 11. decembra 2002. Člani predsedstva so vtjüper prišli v lejpom številu, izmed 19 ji je bilau 16. Zgončano je, ka do redne djilejšje meli po dva mejsaca pa furt po srejdaj od štrte võre. Od konkretni datumov se odlaučimo delavci Zveze, ki en keden prva võpošlemo članom pozvanje pa gda je potrebno druge

informacije, gradiva, naj se že doma leko pripravijo na djilejš.

Delo predsedstva se je že na prvom djilejši redno začnilo. Iskali smo metode, kak, na kašni način najdela predsedstvo v naslednji štiri lejtaj. Zgončali smo se, ka delavci Zveze mo eštja bola računalni na predsedstvo, več pomauči, bola intenzivno, konkretno delo mo prosili od nji. Zatau smo prosili, če bi leko meli po dva mejsaca z njimi djilejšje, gda se vse konkretno, po draubnoma leko zgončimo z njimi, gda nam s svojimi tanači, mišljenji, kritikov pomorajo pri tejm, ka vse več pa vse baugše leko opravimo svojo delo, naj vseveč leko včinimo za slovenstvo.

Naj vsakši leko ma svojo konkretno delo, smo ustanovili štiri stalne komisije (bizottság). Tau so komisija za šaulsko, kulturno, gospodarsko pa športno-gasilsko področje. Sto v steroj komisiji, skupini naj delo, je odvisno bilau, sto na koj se razmej najbola. Te komisije do posaba ti mele svoje djilejšje, gde si zgončijo cilje, razdelijo delo med seov, võodabarejo svoje voditelje. Na djilejšaj predsedstva pa voditelji tej komisij večkrat tapovejo, ka so meli v plani med dvõma djilejšjoma pa kak se njim je pršikalo obrediti svojo delo, kaše težave so se pokazale itd.

Ranč tak vsi delavci Zveze do v enoj leti večkrat meli priliko, ka tapovejo, poročajo ka vse so delali, obredili v svojoj slõjzbi, kašne brige so meli, komi kak so pomagali. Predsednik Zveze, steri dostakrat odi na različne djilejšja pa na znanje da predsedstvi, gde, na kaši djilejšaj je odo, kaše slõjzbene poti je emo, ka je napravato ta na tej djilejšaj, potaj, kak de porabskim Slovencom asnilo tisto,

od koj je biu gonč tam. Pitanje je tau tu, če je sploj smiselno odti na vsakši djilejš, ptd. Predsedstvo de po tejm tũ melo svoj delovni načrt, program. Na vsakšom djilejši bau ena glavna tema, dnevni red, o steroj se redno podraubnoma pogončimo pa võnajdemo, koma kašno potrebno pomauči leko damo s svojim delom. Vsi vejmo, ka najvekšo brigo, delo moramo meti s tejm, kak naj se drži gora, se ohranja slovenska rejč, kak leko pridobimo deco pa mladino bola za slovenski gonč. Tau võnajtj, k toma nam trbej vse več čedni glav, idej. Do naslednjoga djilejšja, steri bau v februara, smo vsakšoga člana prosili, naj si võzbrodj, naj spitava od drugi lidaj tũ, od koj de nam najbola potrebno zmišlavati.

Zvõjn toga smo štja dve komisiji ustvaurlili iz članov predsedstva pa delavcov Zveze. Eno zatok, ka vtjüppostavi nauvi poslovnik (Szervezeti és Működési Szabályzat) od drugoga djilejšja. Na podlagi Statuta Zveze ta komisija vtjüppostavi, kak naj de delo v naslednji štiri lejtaj, kašne obveznosti ali pravice mamõ delavci pa predsedstvo, sto ka pa kak mora opravljati svojo delo, steri smo za tau plačani. Te poslovnik ali SZMSZ s pozvanjom, vabilom vred že võpošlemo pred naslednjim djilejšom,

naj vsakši član predsedstva svoje mišlenje leko vcuj povej na djilejši, naj leko võopita, ka ga briga. Na seji de se poslovnik tak popravil pa končno vsebinsko tak võgledo, kak ga sprejme predsedstvo.

Članom predsedstva smo na znanje dali, ka mo letos 2003 meli pet veltji prireditiev, programov s finančno pomočjav program PHARE. Najvekšo delo mo meli ranč s prvim programom, tau je pa borovo gostüvanje v Porabji. Kak sam že v prejšnji novinaj napisala, borovo gostüvanje bau 2. marciusa, na fašensko nedelo v Monoštri-Slovenski vesi. V maškare se nota zdravnejo lidge s cejloga Porabja, etak iz vsakše vesi nõjcamo lidij, steri vtjüppoberejo lüstvo, zatau smo ustanovili štja eno komisijo. Zvõjn članov predsedstva smo prosili na pomauči štja drudje lidij tũ. Iz stere vasi koga smo prosili, vam damo na znanje zatok, ka če bi se stõj rad nota zdravno ali ovak bijo na pomauči, se leko poveža s tejm lidami. Vej pa borovo gostüvanje je v enoj vesi težko vtjüpp sprajti, nej pa iz sedem vasic pa štja iz Varaša. Tau trge, štirge delavci Zveze sami nikak ne moramo napraviti pa ranč nej trbej. Vejpa mamõ mi dosta tašni lidi, steri z veseldjom delajo za svoj kraj, steri nam tũ na prvo rejč skaučijo na pomauči. Za tau pomauči smo zdaj prosili naslednje lidi: Karel Holec za Andovce-Verico, Marijana Fodor, Berta Dončec za Števanovce-Otkovce, Gabor Dončec, Marijana Sukič, Klara Fodor za Monošter-Trausče-Zidovo, Ildiko Pustai za Slovensko ves, Pišta Nemeš za Sakalauvce, Marija Kùhar za Dolenji Senik pa Tomaz Škaper za Gorenji Senik. Delavcom Zveze je mandat ranč tak dola priteko z občnim zborom kak predsedstvi Zveze. Predsedstvo ma pravico podugšati pogodbe z delavci za naslednje štiri lejte, tau se je tũ oprajlo.

Predsedstvo se je odlaučilo o tejm tũ, ka plačo delavcom zdigne za trideset procentov s tejm, ka so se plače v zadnji dve lejtaj nej zdignile pauleg finančni težav zveze. Tau se je tũ zgončalo, kak do tejamu na vsakšõj zadnoj seji, ka tjelko pejnaz dobijo za nagrado (jutalom) za letno delo doma nji mentorji, vodje odrasli pa mlašeči kulturni skupin, predsednice društev (penzionistov

Nova vlada, novi premier v Sloveniji Vstop v novo obdobje

Tako je v novoletni poslanici povedal novi predsednik slovenske vlade, magister Anton Rop. Slovenija je dobila novega predsednika vlade zaradi izvolitve dr. Janeza Drnovška za predsednika države. Milanu Kučanu se je iztekel drugi petletni mandat, v tretje pa po slovenski ustavi ni mogel kandidirati za predsednika države, čeprav so mu javnomnenjske raziskave kazale, da bi na volitvah zmagal že v prvem krogu s prek 60 odstotki glasov slovenskih volivk in volivcev.

Antop Rop, eden vodilnih v Liberalni demokraciji Slovenije – najmočnejši stranki, sodi med tesne sodelavce prejšnjega premiera dr. Janeza Drnovška, v njegovi vladi pa je bil na zadnje finančni minister. Ali bo postal tudi predsednik najmočnejše stranke, kot njegov predhodnik pa so napovedi zelo različne, kandidatov naj bi bilo kar nekaj, ocenjujejo analitiki političnega dogajanja v Sloveniji. Razumljivo, da je novi slovenski premier dobil vso podporo vladne koalicije in še nekaj glasov zraven, opozicija pa ga ni podprla, ker tako socialdemokrati Janeza Janše, kot Nova Slovenija doktorja Andreja Bajuka poudarjajo, da se ni izkazal kot finančni minister in se ne bo tudi kot predsednik vlade. Izrečene so bile tudi pripombe, da Antonu Ropu manjka izkušenj v zunanji politiki, Slovenija pa je tik pred vstopom v Evropsko unijo in Nato. Zato bo to, sicer njegovo vlogo, prevzel novi predsednik države dr. Janez Drnovšek.

Novi premier se je lotil tudi nekaterih kadrovskih zamenjav na ministrski in nižji ravni. Tako je ministrico za šolstvo dr. Lucijo Čok zamenjal dr. Slavko Gaber, ki je bil pred leti že na tem položaju, s katerega pa je odšel na svojo željo. S Slovenci v zamejstvu in po svetu, torej tudi s Slovenci na Madžarskem je povezana zamenjava državnega sekretarja dr. Iztoka Simonitija. Na njegovo mesto je bil imenovan dolgoletni župan Nove Gorice Črtomir Špacapan. Zamenjava je bila sprejeta z oceno – Večer Maribor – da je s tem Liberalna demokracija poiskala ugleden položaj svojemõ članu, ki je izgubil na lanskih parlamentarnih volitvah. Prejšnji državni sekretar je bil na to mesto imenovan šele 27. februarja 2002, tako da je komaj dobora spoznal novo delovno področje.

V prvem pogovoru za Radio Slovenija je novi državni sekretar Črtomir Špacapan poudaril, da se bo zavzel za poenoten nastop Slovenije do vseh Slovencev v zamejstvu in po svetu. Sicer pa bi bilo nevhvalno napovedovati, kaj bo novi državni sekretar uspel uresničiti od napovedanega. Sodeč po pogovoru za Radio Slovenija mu znanja in dobre volje ne manjka. Znano je, da sta Nova Gorica in Gorica v Italiji dobro sodelovali na različnih področjih in bili na marsikaterem področju v tem delu Evrope.

eR

v Porabji, Slovencev v Budimpešti, v Sombotelj, mladi Slovencev) pa delavci Zveze. Člani predsedstva (zvõjn delavcov Zveze) pa predsednica nadzorne komisije dobijo finančno nagrado po tejm, sto tjelkokrat je bijo v lanjskom leti na seji, djilejšaj. Predsedstvo dobi trideset procentov več kak lani, vsi drudji pa dvajsti procentov več.

Dosta gonča je bilau od Porabje d.o.o.-ja (kft), vej je pa na občnom zbori največ kritike d.o.o. daubo, s tejm pa normalno, ka Zveza tũ, vej je pa Zveza lastnik (tulajdonos) d.o.o.-ja. Zatau de tau vseprvim mogla biti glavna tema na enom djilejši. Nistarni člani predsedstva pa delavci Zveze so se vzeli za tau, ka do v kratkom časi včli slovensko rejč tistim

delavcom restavracije Lipa, steri ne gončijo našo rejč.

Za direktorja Porabje d.o.o.-ja je predsedstvo znauvič izvolilo predsednika Zveze, zdaj za dve leti.

Na konci djilejšja smo prejk poglednili, stera organizacija zakoj je prosila pejnaze za svoje božične programe ali drugo delo. Števanovska samouprava je prosila pa dobila tũ 25.000, andovska pa 40.000 forintov, Založba Váltózó Világ, stera pripravla knjigo o Slovencej od avtorice Marije Kozar pa 150.000 forintov.

Večkrat je čüti, ka bi lüstvo rado vedlo več od konkretnoga dela Slovenske zveze. Zatau smo se tak odlaučili, ka mo po tejn dostaveč pisali o tejn v novinaj pa gončali v slovenskom radioni.

Klara Fodor

OD SLOVENIJE...

Z optimizmom v drugo desetletje slovenskega parlamentarizma

Poslanke in poslanci so 23. decembra v državnem zboru na slavnostni seji obeležili dva praznika: dvanajsto obletnico samostojnosti Slovenije oziroma državni praznik ob dnevu samostojnosti, ki ga Slovenija praznuje 26. decembra, ter deseto obletnico konstituiranja prvega državnega zbora. Slavnostni govornik, podpredsednik državnega zbora Miha Brejc, je ob tej priložnosti med drugim poudaril, da lahko v drugo desetletje parlamentarizma Slovenija vstopa z optimizmom.

Nemčija povabila Slovenijo za sodelovanje v Afganistanu

Slovenska vojska je prejela povabilo za sodelovanje v mednarodnih silah za vzdrževanje miru v Afganistanu (ISAF), kamor jo je povabila Nemčija, ki bo od srede februarja tam vodila mirovno operacijo ISAF III. Misija bo nadaljevala delo sedanje, ki skrbi za varnost v Kabulu in okolici. Na slovenskem ministrstvu za obrambo odločitev o sodelovanju še preučujejo, vsekakor pa bo o napotitvi odločala slovenska vlada.

Novo leto prineslo pravico do očetovskega dopusta

S 1. januarjem 2003 so v Sloveniji začele veljati nekatere novosti zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, med njimi tudi pravica do očetovskega dopusta. Zakon daje z njim očetu pravico do 90 koledarskih dni dopusta, da lahko že v najnežnejši otrokovi dobi z otrokovo materjo sodeluje pri otrokovi negi in varstvu. Ker bo pravica uveljavljena postopno, so očetje 1. januarja 2003 dobili pravico do 15 dni dopusta, od 1. januarja 2004 bodo lahko uveljavljali 45 dni dopusta, od 1. januarja 2005 pa vseh 90 dni. Prvih 15 dni bodo morali porabiti v času porodniškega dopusta otrokove matere, sicer jim bodo propadli, preostalih 75 pa kadarkoli do otrokovega 8. leta starosti. Država očetom za 15 dni dopusta zagotavlja stoddostno nadomestilo plače, za ostale dni do otrokovega 8. leta starosti pa plačilo prispevkov za socialno varnost od minimalne plače. Do očetovskega dopusta je upravičen le oče in pravice ne more prenesti na drugo osebo.

Decembra je bilo veselo v Slovenskem društvu v Budimpešti

Kak vsakšno leto decembra, tak smo lani tó 7. decembra v društvu v Budimpešti organizirali božični koncert. Ob božičnem koncertu smo se spomnili obletnice rojstva največjega slovenskega pesnika Franceta

Darinka Zorec. Zbor je začno spejvati pesem Lipa zelenela je. Potejn je bila gor prajta pesem Prešernova Vrba. Tau je rojstna ves pesnika. Mi smo se pa leko povalili, da smo lani v leti bili tam in si ogledali ves pa

lau, da smo bili vsi ganjeni. Na največjega slovenskega pesnika smo se zatau spominjali, ka je decembra bilau dvestau dvej leti, ka se je naraudo. Zima je bila, že je mrzlo bilau in se je v naši mali dvorani začula pesem Po zimi pa rožce ne cvetejo. Božični koncert pa nej bi bijo božični, če nej bi spejvali lejpe božične pesmi. Zbor je začno z vogrsko božično

sekcije Društva upokojencev Ptuj, Branko Gorjup. Več lejpi razstav smo že meli, ali ta je tó sploj lejpa. Profesorica likovnega pouka Rozika Sebetič je našomi društvu podarila sliko s ptujskim gradom. Na konci pa je zaigrau naš nauvi harmonikaš Hugo Čerpnjak pa smo se veselo meli.

Sploj dosta nas je bilau te večer, Sobočanci, Ptujčani, našo

Zbor društva upokojencev Murska Sobota

Prešerna in smo odprli razstavo likovni umetnikov iz Ptuja.

Na božičnem koncertu je gori staupo komorni pevski zbor Društva upokojencev Murska Sobota pod vodstvom Francea Zvera, steri so zdaj najprvin gorstaupili v Budimpešti. Popeljvanje pa spominjanje na Prešerna smo vküper meli v programi. Napovedovalka je bila pa pesmi gori prajla gospa

rojstno ižo Prešerna. Potejn je zbor spejvo pesem z avstrijske Koroške, Rož, Podjuna, Zila. leko tak povejmo, da je cejli program koncerta bijo eden sprehod po Sloveniji s pesmimi. Potejn smo „šli“ na morje v Istro in smo čüli pesem Sijaj mi sončce in smo se vrnili v Prekmurje tüdi z narodno pesmijo San se šetao kre Dunaja. Prišla je na vrsto Prešernova Nezakonska mati. Tak je lepau bi-

Naši gostje iz Murske Sobote in Ptuja s slovenskim veleposlanikom Andrejem Gerenčerjem

Umril je dr. György Zielbauer

30. decembra 2002 je nepričakovano umrl dr. György Zielbauer, predsednik združenja nemških samouprav v Železni in Zalski županiji.

Rodil se je leta 1929 v Eleku. Šolal se je v rodni vasi potem pa v Szegeđu. Kot učitelj je deloval v Szegeđu ter v vasi Kétegyháza, kjer je bil do leta 1975 ravnatelj. Na Visoki pedagoški šoli v Szombathelyu se je zaposlil l. 1978, predaval je na katedri za zgodovino.

V raznih nemških organizacijah je delal že od leta 1955, v 80. letih je bil član državnega predsedstva Zveze Nemcev.

Med letoma 1945 in 1947 je bil s starši vred na zasilnem delu v sovjetskem lagerju. Kot zgodovinar je raziskoval zgodovino Nemcev na Madžarskem, posebno obdobje zasilne izselitve Nemcev. To je bila tema tudi njegove doktorske disertacije. Pomagal je kakim tritisočim izseljenim oz. njihovim potomcem, da so po spremembi sistema dobili odškodnino za krivice, ki so se jim dogajale po l. 1945. Tako je prišel v stike tüdi z nekaterimi Porabci, predvsem z Nemci z Doljnega Senika.

Po ustanovitvi manjšinskih samouprav je postal predsednik združenja nemških samouprav, ki delujejo v Železni in Zalski županiji.

Od Györgya Zielbauerja so se poslovili 10. januarja.

Naš »nauvi« harmonikaš Hugo Čerpnjak

Pásztorok, páztorok... Sploj lepau so spejvali vogrski tó. Na konci pesmi so vgasnili posvejt in vužgali svejče in je zavznela najlepša božična pesem, Sveta noč... Čüdivito je bilau. Mislim, da se dugo bomo spominjali na ta koncert.

Potejn smo odprli razstavo. Dosta pa sploj lejpe kejpe so pripelali Ptujčani. Notra ji je pokazo predsednik likovne

lústvo, skorok stau lüdi, tak ka stati šce nej bilo plača, nej sej deti. Med gosti smo leko pozdravili veleposlanika R Slovenije v Budimpešti Andreja Gerenčerja s soprogo, prvega sekretarja Roka Tomšiča pa predsednika Društva upokojencev Murska Sobota Jožeta Vilda. Njemu se moramo posebej zavalliti, da je v Sloveniji vse tou za nas organiziro.

Na konci smo meli veseli prijateljski večer, mlajši so pa od Državne slovenske samouprave dobili malo darilo za božič.

V nedelo smo gostom pokazali znamenitosti madžarskega glavnoga mesta, bili smo na Gradi pa v parlamenti.

Našo prireditvev je pomago na Vogrskom Javni sklad za manjšine, Ministrstvo za kulturo v Ljubljani in Zveza Slovencev na Madžarskem.

Irena Pavlič
predsednica društva

Hvala vam, pevci in pevke

Božični prazniki so največji svetki vendar za vsakšoga človeka. Svetimo, vsi se veselimo malomi Jezusi, svojimi držini, padašom vsejm znancom. Porabski Slovenci smo vküper tü lepau svetili, od najmanše porabske vesi do Sombotela, Mosonmagyaró-

vale. 22. decembra so pa porabskim kulturnim skupinam pokazale nota svoje svete pesmi. 23. decembra je Slovenska samouprava v Slovenskoj vesi držala božično prireditve z bogatim programom. Varaške ženske, stere so zveškoma rojene v Slo-

vára pa Budimpešte. Tau, ka so slovenske samouprave, društva pa Zveza lejpi svetešnji program leko nüdile za svojo občinstvo, publiko, smo leko hvaležni skupinam, stere so se duži čas posaba pripravljale za tau.

Števanovske ženske so že 30. novembra začnile spejvati svete božične pesmi na prireditvi, ki go je organizirala Slovenska samouprava 18. okrožja v Budimpešti. Mejšani pevski zbor Avgust Pavel je 14. decembra emo koncert v Mosonmagyaróvári, gde so fejs zadovolni bili z njimi, 22. decembra pa v varaškoj cerkvi, gde smo vsi nevzauči poslojšali lejpi pa odlično pripravljeni program. Števanovske ženske so 14. decembra olepšale s svojim koncertom vaški božični svetek v domanjov vesi. 18. decembra so trno lejpi den zadobili, so trno srečni bili starci, steri stalno živejo v daumi starcov v Ljutomeri. Varaške pa števanovske ljudske pevke so pod vodstvom Marije Rituper iz Murske Sobotne prejek eno vöro popejvale, na konci pa vtjüper lejpe svete pesmi. Starci so se z menov vred skončili, sploj pa te, gda so popejvale Sveta nauč z vužganimi svejčami. Tisto je pa človeki štja pa bola na žmetno stanilo, gda so te ženske gor poiskale mater Rituper v sobi pa njim pri posteli spej-

venskoj vesi ali pa živejo taum, so z veseldjom vzele, ka so te den svojim domanjim lidam leko zapopejvale božične pesmi. Za nepozablene božične programe se iskreno za(h)valimo vsejm pevcom, pevkam, posaba zborovodji Mariji Trifus pa mentorici Mariji Rituper iz Murske Sobotne.

K.F.

Izšla je prva zgoščenka MePZ Avgust Pavel

Pred božičnimi prazniki je izšla prva zgoščenka (CD) Mešanega pevskega zbora Avgust Pavel. Založila jo je Državna slovenska samouprava z denarno pomočjo Ministrstva za kulturo R Slovenije.

nes so zbor vodili štirje strokovnjaki. Ana Boros je bila na čelu zbora med leti 1951 in 1957, József Vas med leti 1958 in 1969, Andraž Čabai od leta 1970 do 1984. Marija Trifus Vari je vo-

«Leta 1938 je učitelj in kantor Andraž Čabai na Gornjem Seniku ustanovil cerkveni ženski zbor. V petdesetih letih prejšnjega stoletja je iz cerkvenega nastal vaški pevski zbor. V naslednjem desetletju delovanja so v zboru zapeli tudi moški. Prvi javni nastop je zbor imel 1. maja 1953. Od začetka delovanja pa vse do da-

denje zbora prevzela leta 1985 in to delo opravlja še danes. Člani mešanega pevskega zbora Avgust Pavel so najprej prepevali le madžarske, kmalu nato še porabske ljudske pesmi. Te so v priredbi nekaterih skladateljev v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja postale organski del zborovskih nastopov. Pevski zbor od leta 1992 prireja božične koncerte s cerkvenimi ljudskimi pesmimi in cerkvenimi zborovskimi skladbami.

Pevke in pevci so leta 1997 osvojili liturgijo slovenskega mašnega obreda. Z organistom Cirilom Kozarjem iz Slovenije sodelujejo pri slovenskih mašah na Madžarskem in Sloveniji.

Pevski zbor pripravi več kot dvajset nastopov vsako leto. Že tridesetkrat so članice in člani prepevali na pevskem taboru v Šentvidu pri Stični v Sloveniji. Poleg tega so gostovali v Avstriji, Italiji in Nemčiji. Lahko preberemo na zgoščenki, ki vsebuje 29 zborovskih skladb, večinoma priredbe porabskih in slovenskih ljudskih pesmi.

Zgoščenko lahko kupite na Državni slovenski samoupravi (Gornji Senik, Glavna ul. 5) ali na recepciji hotela Lipa v Slovenskem kulturnem in informativnem centru v Monoštru.

Božični koncert

V Somboteli, v cerkvi svetoga Martina, je 14. decembra emo božični koncert mešani pevski zbor sv. Nikolaja iz Murske Sobotne. Zbor je bil ustanovljen 1937. leta. Od 1999 ga vodi duhovnik in glasbenik Marjan Potočnik. Po nedelaj in svetkaj spejvajo pri meši v cerkvi sv. Nikolaja v Murski Soboti. Zvün toga majo koncerte doma in na tihinskom. V Sombotelu so spejvali vsi vküper 15 pesmi, moški pa ejkstra eške tri. Na konci so tazospeljali Sveto nauč. Madžarom se je to trnok vüdo njini koncert, tak ka so je pozvali na srečanje pevski zborov v kedni sv. Martina. Po koncertu so se člani pevskega zbora in sombotelski Slovenci na prijateljskom srečanju tak dobro čutili, ka so se zgučali za edno srečanje v leti v slovenskoj iži v Skanzeni.

(mkm)

... DO MADŽARSKE

S 1. januarjem se nadzoruje izvajanje jezikovnega zakona

Jezikovni zaščitni zakon, ki ga je madžarska skupščina sprejela novembra 2001, veljati je začel z 18. februarjem 2002, predpisuje, da se morajo na javnih reklamnih površinah ob napisih v tujih jezikih navesti tudi madžarski napisi enake velikosti kot so tujejezični. Trgovci in oglaševalci so imeli več kot tričetr let na razpolago, da zadostijo predpisom zakona. S 1. januarjem 2003 so začeli inspektorji za zaščito pravic potrošnikov s kontrolo, ali se zakon upošteva. Neupoštevanja zakona se kaznuje z visokimi denarnimi kaznimi. Postavlja se vprašanje, kaj se šteje za reklame v tujem jeziku. Ali so »udomačene« tuje (center, computer itd.) tuje ali ne? O spornih besedah bo odločala Madžarska znanstvena akademija. Zakon ne velja za napise in reklame v manjšinskih jezikih v tistih krajih, kjer določena manjšina ima svojo samoupravo.

Programi, prireditve

- Društvo za lepšo vas v Števanovcih je 11. januarja priredilo večer za ohranjanje tradicij. Ženske so »česale perje«, moški pa izdelovali lesene grablje.

- Vzgojiteljice iz Vrta Murska Sobotna so s 14. januarjem ponovno začele obiskovati vrte v Porabju. Štiri vzgojiteljice (Marjeta Lapoš, Helena Drk, Jadranka Casar, Frida Čör) bodo prihajale v vrte na Gornjem Seniku, v Monoštru, Slovenski vesi, Sakalovcih, Števanovcih vsak drugi teden vse do konca junija in vodile jezikovne aktivnosti v slovenskem jeziku ter nudile strokovno pomoč porabskim vzgojiteljicam.

- Skupščina slovenskih elektojev, izvoljenih na zadnjih lokalnih in manjšinskih volitvah, bo 19. januarja ob 11. uri v Slovenskem kulturnem in informativnem centru v Monoštru. Naloga skupščine je, da izvoli člane državne slovenske samouprave. Po podatkih Državne volilne pisarne bo na skupščino dobilo vabilo 70 elektojev.

Prejk kulture se ohranja identiteta tó

Kak je že več lejt šegau, Slovenska zveza je lani na konci leta tó pozvala vse člane kulturni skupin in njine mentore na srečanje, ki je služilo obenem za počastitev dneva manjšin na Madžarskem. Na zaključni prireditvi se je predstavila kaseta z naslovom »Spevajte si!«, stero so posnеле števanovske pa varaške ljudske pevke pod mentorstvom Marije Rituper, glasbene pedagoginje iz Murske Sobotne.

Delo skupin v leti 2002 je ocenila Klara Fodor, sekretarka Zveze, ki je med drugim povedala: »Letos v okviru Slovenske zveze dela 9 odrasli skupin, s tejm, ka se na našo veselje števanovska gledališka skupina pa seničtji ljudski pevci tó k Zvezi držijo. Mlašeče skupine pa mamó 4. V skupinaj aktivno dela več kak 100 aktivistov, med sterimi nisterni v dvaui pa trajui skupinaj delajo.

Odrasle skupine so letos mele do konca leta vsevjuپر 93 nastopov, s toga v Sloveniji 42, na Vogrskom pa 51. Mejšani pevski zbor Avgust Pavel z Gorenjoga Senika 14, FSz Gorenjoga Senika 7, ljudski pevci z Gorenjoga Senika 2, FS iz Sakalovec 8, Laci Korpič z ženskim kvartetom 13, varašnje ljudske pevke 14, števanovstje ljudske pevke 13, števanovska gledališka skupina 9, gledališka držina Nindrik-Indrik 13. Mlašeče skupine so mele 16 nastopov. Senička lutkovna skupina 7, senička folklor 2, števanovska plesna skupina 4, števanovstji pevski zbor pa 3.

Na mednarodni prireditvaj je bjo seničtji mejšani zbor v Tabori slovenskih pevskih zborov v Sentvidi pri Stični letos trideseti, na prireditvi Pesem ne pozna meja v Brniku pa šestič. Na občinske revije v Murski Soboti sta se letos samo dve skupini zglasili, lutkovna skupina z Gorenjega Senika pa varaška gledališka skupina, oba dvej skupini sta bili odabrani za medobčinsko gledališko-lutkovno revijo.

Letos sptrolejt so se 2-3 mešace pripravule števanovstje pa varašnje ljudske pevke

nauve lidi ali stare nazaj spraji v skupino. Posebno me veseli, ka se le problem

Varaške pa števanovske ljudske pevke z mentorico Marijo Rituper

En tau gledalcev na srečanju

zatau, naj leko majo svojo kaseto, stero ste že vsi dobili z novinami za božični dar. Mejšani pevski zbor Avgust Pavel se je pa djeseni pripravlo več časa zatau, naj ma svojo zgoščenko ali CD, za stero je poskrbela Državna slovenska samouprava. Kak se vidi iz tapovedani podatkov, skupine se cejlo leto majo pripravlati na različne programe. Zatau so pa potrebne redne vaje za vsako skupino. Ne šte se, če peče sonce, če se dež lejva, se snegj sipava, ali je veltji svetlek v držini, člani skupin, mentorji morajo liti na probe ali gora stauipit. Dobro vejmo, ka zvójn pripravlanja programov vsakša skupina ma drudje skrbtí tó. Po mojem za vsako skupino vala, ka je trno težko najti

začne rešuvati pri Korpičovi ženskaj pa se je lepau rejšo pri seničkoj folklori, gde so nistarni stari plesalci na prošnjo Andraža Sukiča nazaj prišli k skupini. Drujdji najvejši problem je pa značilen na vse tri folklore, tau je živa muzika. Vójpanje mamó, ka nam pri sakalavskoj folklori tau brigó od sptrolejt rejši muzikant, steri vej igrali na harmoniko tó, Čaba Čerpnjak. Za seničko folkloro si za kakšno priliko sposaudimo harmonikara iz Dokležovtja, steri njim je že v majusa bijo na pomauč pri včenjej nauvi plesov. Muzikante iz Slovenije mo bole intenzivno probali iskati s pomočtjavu novin Porabje pa televizijske oddaje Slovenski utrinki. Senička folklorja je

že na letos mejla obečano nauvo nošo, nauvi gvant. Obljubo smo spoj nej pozabili, depa radi bi redno porabsko nošo dali naprajti za nji. Tau je pa štja v Porabji nej raziskano. V oktobri nam je obečala strokovnjakinja v Sloveniji, ka v januara leko računamo na njau. Za seničko folkloro sam zgončana z gospaudom Ramovžom, ka de ji v januari-februari včiu nauve plesse. Tau možnost že ob lej priliki gora ponidimo sakalavskoj folklori tó.

Na konci se pa vsejn aktivistom, mentorom iskreno zavalmio za cejloletno redno delo. Po imeni se želimo posaba za (h)valiti mentorom pa vodjam skupin, oni so: Marija Rituper, Marija Trifus, Elizabeta Kovač, Miki Roš, Vera Gašpar, Laci Korpič, Alojz Hanžek, Andraž Sukič, Laci Kovač, Irena Barber, Aranka Schuarcz, Jože Illés, Magdalena Bartakovič, Ildiko Treiber, Ibolya Neubauer, Marijana Takač, Eva Kukor.

Po guči Klare Fodor so varaške pa števanovske ženske spovejale par pesmi s svoje prve kasete, med pesmimi je njina mentorica pripovedjala par vicov pa nas spravila v dobro volau. Zato, ka smo bili v predbožičnom cajti, so ljudske pevke svoj program končale z božičnimi pesmimi.

Ka so s svojo kaseto veliko veselje spravili tistim lidam, steri radi pošlúšajo porabske ljudske pesmi, svedočijo telefoni, pisma, e-maili, stero smo od tistogamau dobili. Gospa Francka Androjna iz Clevelanda nam je tak pisala: »Prav z veseljem sem sprejela vaš paket oz. časopis in koledar, posebno pa še CD. Zdi se mi, kakor da sem dobila kočček domovine. Že nekaj večerov sedim in čitam pa še poslušam lepe pesmi. Tudi mi smo nekateri od teh prepevali, ko smo bili mladi, kar mi prinese prav prisrčne tople spomine na mojo mladost.«

Gospaud Toni Kozar iz Chigagona se nam je zahvalo po e-maili: »Najlepsa hvala in baug vam plati za vaš trúd, za vašo poštenje, da ste mi poslali novine, koledar in CD. Spakom sta prišla velka radost in veselje, da mo vse tau leko što, ka je napisano. CD sam že poslušo, jako lepau ženske popejavjo. Sploj pa je lejpo, ar jas te pesmi vse poznam in sam je gnouksvejta tó popejvo...«. Mislim, ka si vekšo hvalo ne želejo nej pevke pa nej mentorica, kak tau, ka se lidgé radújejo njinoj kaseti pa CD ploščí.

Za denarno pomauč se zahvalimo Javnomi skladi pa Ministrstvi za kulturno dediščino na Madžarskem.

Feri Lainšček

PUJŠA BLUES

krpliva je rouža
ka divge rastej
krplivo gor dejen
na tvoje srcej

namé naj te spoumni
pa naj te zažgej
naj spadne te slana
pa naj te zebej

ravnico sva mela
pa šurke potij
ogeni je goro
še nak gortij

zakoj si me dala
za kokši drobij
s kijn te je doubó
zakoj me držiš

bejlo je mlečko
rdečja je krv
táj dol na kapali
do pušče je brv

pušča je bejsna
nazaj te zovej
črna marija
pa touči skucej

ilustracija: mkm

OTROŠKI

Lep dan v Sloveniji

Gimnazijci, ki se učimo slovenščino, smo imeli možnost iti v Maribor. Lansko leto smo tudi šli na podoben izlet in zdaj smo ga že zelo vznemirjeno čakali. 6. decembra, za Miklavžovo, smo imeli izlet v Maribor in v Mursko Soboto. Krenili smo ob pol osmih iz Monoštra in ob pol desetih smo prispeli v Maribor. Šli smo v gledališče, ker se je ob desetih začela predstava. Na dve skupini smo se razdelili. „Mali“ so si ogledali pravljico z naslovom Kralj in Ana, mi pa dramo z naslovom Čaj za dve. Predstava je bila v eni majhni dvorani. Zelo dobro smo se počutili, ker so bili tudi smešni prizori. Igralci so igrali zelo dobro. Meni je bila zelo všeč. V svojem prostem času rada hodim v gledališče. Vsako leto petkrat gremo v Zalaegerszeg v gledališče. Slovenci prav tako dobro igrajo kot Madžari. Ko se je predstava končala, smo šli na avtobus in smo krenili proti

Izlet v Maribor

6. decembra smo šli dijaki, ki se učimo slovenščino, v Maribor. Peljali smo se z avtobusom, tudi profesorka je šla z nami.

V petek zjutraj ob osmih smo krenili iz Monoštra. Malo smo bili še zaspani, na žalost je tudi deževalo, ampak upali smo, da bomo preživeli lep dan v Sloveniji. Mejo smo prestopili na Gornjem Seniku. Na poti smo videli lepe pokrajine. Ob pol desetih smo prispeli v Maribor. Stopili smo iz avtobusa in smo šli naravnost v gledališče. Mali gimnazijci so si ogledali pravljico z naslovom Kralj in Ana, mi večji pa smo si ogledali dramo Čaj za dve. Predstava je bila zanimiva, meni je bila zelo všeč.

Po predstavi smo sedli v avtobus

Murski Soboti.

Na žalost vreme ni bilo lepo, ves dan je deževalo. Toda to nas nič ni motilo. Ko smo prispeli v Soboto, smo si ogledali sejem, katerega priredijo vsako leto. To je največji sejem, zato so bile nekatere ceste zaprte. Ljudje le morajo imeti veliko denarja. Kupili smo nekaj za domače, potem pa smo šli jest v Hotel Diano. Vsi smo jedli pico, katera je bila zelo okusna. Ko smo se najedli, smo šli kupovat. Me pevke smo dobile majhno darilce za nastop na občnem zboru. Vsi smo kupili nekaj sladice in potem smo šli nazaj na avtobus. Čakali smo šoferja in Mikija Roša, ki je tudi prišel z nami. Hitro smo prispeli domov. Že ob petih sem bila doma.

Zelo hitro je minil čas in vsi smo se počutili zelo dobro. Žal mi je, da prihodnje leto ne morem iti več na izlet z gimnazijci v Slovenijo.

Reka Hirnök
Gimnazija Monošter

in se peljali nazaj v Mursko Soboto. Ob pol dveh smo prispeli že v mesto, kjer je bil velik sejem. Tam smo hodili in kupovali, bile so zelo zanimive stvari. Ko smo od začetka do konca prehodili sejem, smo se vsedli v restavracijo in smo jedli pico. Iz restavracije smo šli v blagovnico, kjer smo malo kupovali. Me „pevke“ smo dobile majhno darilce za nastop na občnem zboru. Ob štirih smo krenili proti domu. Prišel je z nami tudi Milivoj Roš. Ob petih sem bila že doma.

Na izletu sem se počutila zelo dobro, čeprav je ves dan deževalo. Zelo rada hodim na izlete v Slovenijo s sošolci, na žalost pa prihodnje leto več ne bom šla, ker bom končala gimnazijo.

Anita Vajda
Gimnazija Monošter

Moji vtisi o predstavi

Gimnazijci smo lani že drugič dobili možnost, da smo lahko šli v gledališče v Maribor. 6. decembra nam je Miklavž prinesel lepo darilo, predstavo z naslovom Čaj za dve.

Predstava se je začela ob desetih dopoldne. Mi smo si jo lahko ogledali na malem odru, kjer ima prostor približno 50 ljudi. Oder je bil nenavaden, igralci so igrali pred našimi stoli.

Zgodbo je napisal Tone Partljič, ki ga že dobro poznamo. Avtor je že večkrat bil v Porabju v različnih šolah, kjer je pripovedoval o svojih delih. Igra je bila zabavna, polna humorja, toda posredovala je zelo pomembno sporočilo.

Zgodba se je dogajala v eni sobi v domu ostarelih. Ni bila dolgočasna, zahvaljujoč igralcem in dobremu režiranju. V tej sobi je sama živela profesionalna igralka, nekdanja prva dama slovenske drame. Bila je najboljša igralka, toda zato je morala žrtvovati ljubezen in družino. Ostarela je in ostala sama s spomini in brez ljudi. Dom je poln in direktorica je morala začasno v to sobo prenesti eno kmetico, kar je povzročilo konfliktno stanje. Nekdanja velika igralka se je razjezila, kako to mislijo, ona prva igralka drame in kmetica v isti sobi. Prepirali sta se, jokali in smejali. Obe sta se morali naučiti, kako lahko živita skupaj. Tako kot mi vsi, ki se moramo prilagoditi. Igralka ni našla le prijateljice, temveč tudi ljubezen, ki ji je manjkala v celem življenju. Spraznilo se je mesto v domu, kmetica je dobila možnost iti v drugo sobo. Ampak nista se mogli ločiti, postali sta najboljši prijateljici.

Tudi mi moramo živeti tako, vseeno, od kod prihajamo in kaj delamo.

Žuži Šulčič
Gimnazija Monošter

Pred prazniki

Učenci gornjeseniške osnovne šole so 12. decembra s pomočjo vzgojiteljic iz Murske Sobotne delali praznične voščilnice ter okrase za božično jelko. Iz najlepših del smo naredili razstavo na šoli, nekaj pa smo jih poslali prijateljskim šolam. Ostale izdelke, seveda vsak svoj, smo pa lahko odnesli domov. Te smo poslali našim prijateljem, sorodnikom. Na šolski jelki so viseli naši okraski. Med delom smo dobili nove ideje, spoznali smo nove tehnike, še »likali« smo. Hvala za to možnost gospodu Danetu Kataliniču, ravnatelju Otroškega vrtca v Murski Soboti in seveda vzgojiteljicam, ki so bile z nami.

Učenci ter učiteljci OŠ Gornji Senik

Anica Černejeva

Bele snežinke

Zečdice bele, bele snežinke, padajo, padajo tiho z neba.

Beli metuljčki, bele snežinke, iščejo, iščejo pot do sveta.

Zvezdice bele čuvajo zemljo, čuvajo v zemlji skriti zaklad.

Beli metuljčki ji nosijo sanje, sanje in misel na zlato pomlad.

Zahvala

Že deseto leto se učimo slovenščino, prej na osnovni šoli, sedaj pa v srednji strokovni šoli Béla III. Škoda, da nas je malo, ampak to včasih ni slabo. Vseeno nas je presenetilo, da se naši nekdanji sošolci, ki so se na osnovni šoli tudi učili slovenščino, več niso pridružili nam. Od Državne slovenske samouprave dobimo vsako leto pred božičem malo darilo. Za to bi se radi sedaj lepo zahvalili v imenu vseh obdarovanih. Obljubimo, da se bomo še naprej pridno učili materinščino, seveda ne samo zaradi daril.

Norbert Gyeček,
Gabor Šömenek in
Attila Köleš
Strokovna šola
Béla III.

MLAŠEČI

KAUT

Razpisi pri Javnem skladu

Javni sklad za narodne in etnične manjšine na Madžarskem razpisuje natečaj za dejavnosti, ki pripomorejo k ohranjanju in razvijanju kulture ter nacionalne identitete manjšin na Madžarskem.

Dejavnosti:

• *Mladinski in otroški tabori za razvijanje materinščine in spoznavanje lastnega naroda*

Razpis velja za programe med 1. marcem 2003 in 29. februarjem 2004.

Rok prijave: 7. marec 2003.

Odločitev: na koncu aprila 2003.

• *Kulturne prireditve v materinščini*

Prvo obdobje: programi med 1. marcem in 31. julijem 2003

Rok prijave: 28. februar 2003.

Odločitev: na koncu marca 2003.

Drugo obdobje: programi med 1. avgustom 2003 in 29. februarjem 2004

Rok prijave: 25. april 2003.

Odločitev: na koncu maja 2003.

• *Znanstvene prireditve*

Za programe med 1. marcem 2003 in 29. februarjem 2004.

Rok prijave: 28. februar 2003.

Odločitev: na koncu marca 2003.

• *Raziskovalni programi*

Za programe med 1. marcem 2003 in 29. februarjem 2004.

Rok prijave: 28. februar 2003.

Odločitev: na koncu marca 2003.

• *Izobraževanje strokovnjakov za javne službe*

Za programe med 1. marcem 2003 in 29. februarjem 2004.

Rok prijave: 28. februar 2003.

Odločitev: na koncu marca 2003.

• *Regionalni in lokalni elektronski mediji v maternem jeziku*

Za programe med 1. marcem 2003 in 29. februarjem 2004.

Rok prijave: 28. februar 2003.

Odločitev: na koncu marca 2003.

• *Založniška dejavnost in koledarji*

Za izdaje med 1. aprilom 2003 in 29. februarjem 2004.

Rok prijave: 4. april 2003.

Odločitev: na koncu maja 2003.

• *Verska dejavnost v maternem jeziku*

Za programe med 1. aprilom 2003 in 29. februarjem 2004.

Rok prijave: 4. april 2003.

Odločitev: na koncu maja 2003.

• *Gledališka dejavnost v maternem jeziku*

A) Za programe med 1. marcem 2003 in 29. februarjem 2004.

Rok prijave: 7. marec 2003.

Odločitev: na koncu aprila 2003.

B) Za priprave na manjšinsko gledališko srečanje aprila 2003.

Rok prijave: 31. januar 2003.

Odločitev: februarja 2003

• *Za povečanje fonda javnih zbirk v maternem jeziku*

Za dejavnosti med 1. aprilom 2003 in 29. februarjem 2004.

Rok prijave: 4. april 2003

Odločitev: na koncu maja 2003

Dodatne informacije in obrazce za natečaje najdete na spletni strani: <http://web.axelero.hu/mnekk>.

Za pomoč se lahko obrnete tudi na Državno slovensko samoupravo in na Zvezo Slovencev na Madžarskem.

Veselimo se vküper

V slejdnjoh številki novin Porabje 2002 smo že na znanje dali največ glavni informacij od letošnjoga Slovenskoga plesa. Od tistoga mau nas je že več lüstva zvalo, gda bau ples. S toga vejim, ka zaman skemo pri cajti dati informacije tak po novinaj kak po radioni, se nam ne prška. Ge sam pa v tejma mejla vüpanje. No, sprobadjmo ške gnauk!

SLOVENSKI PLES bau 25. januara v Osnovni šauli István Széchenyi. Ples se začne večer v 8. vöri. Igro de ansambel „Veseli Revirčani“ iz Trbovelj (pri Ljubljani) iz Slovenije. Te ansambel že leko poznajo delegati, gostje, ki so bili na občnom zbori Zveze.

V kulturnom programi gora stauipi gorenjesenička folklorna skupina s prleškimi plesi. Folkloriste do sprvajali muzikanti Janko Lah na harmoniki iz Branoslavcev iz Slovenije, Laci Nemet na klarineti pa Čaba Čerpnjak na basi. Plesje je nut navčo Viktor Slavinec iz Krizevcev pri Ljutomeri. Tak muzikanti kak mentorji se ob tej priliki tü posaba zahvalimo vtüper s seničkimi folkloristi, ka so nam na pomauč stauipili

pa nas vöpomorejo z muzikan-tom. Na letošnjom plesi tö bau bogati srečolov (tombola), kak do tegia mau vsigdar. Vstopnice, karte za ples z večerdjov

Ansambel Veseli Revirčani

vred (svédasztal) do ranč telko koštale kak lani, 2 djezero forintov za enoga človeka. Karte se odavajo od 13. januara na Slovenskoj zvezi pri Klari Fodor vsakši delovni den od 8. do 16. vöri. Vsakši, gda pride po karte, si sam leko vöodabare, gde ške sejdati s svojo družbov. Na vsakšo karto bau goraspisana numera stola. V avli na staulaj de tü gora napisana numera stola pa menja tistoga, sto je tjoipjo karto za tisti sto.

Na ples se iz vsakšoga kraja da priditi z rednim (menetrend szerinti) avtobusom. Z Gore-

njoga Senika te bus večer vkraj pela v 19.05 vöri, nota pripela v Varaš v 19.47 vöri. Z Verice vkraj pela 18.36 vöri, v Varaš pripela v 19.40 vöri. S toga se tü vidi, ka vsakši pri cajta leko pride z avtobusom, vejpa svojo mesto tak ma rezevirano s kartov.

Kak pa nazaj? Vsakšo leto smo meli posaba avtobus, steri je vnoči domau odpelo lidi z bala. Ka je te problem? Tau, ka kam, v stero smer, prauti Verici ali Gorenjomi Seniki naj pela prvin bus, menša njevka se je večkrat dala pauleg toga. Te problem letos tü rejsimo. Zapo-vejdli smo dva avtobusa. Eden de pelo domau lüstvo v Traušče, v Otkauve, v Števanovce, v Andovce pa na Verico, drüdjji pa v Slovensko ves, v Sakalauve, na Dolenji Senik pa Gorenji Senik. Ples de držo do tretje vöri. Obadva busa te vkraj pelala od šaule 26. (v nedelo) zazranka v fritau šrtjo vöri.

Lepau prosimo vsakšoga, steri bi radi prišli na ples, naj si pri cajti zmisljio, dočas baujo karte. Trno bi bili veseli, če bi tau rejsan bijo Slovenski ples s porabskimi Slovenci od Porabja do Mosonmagyaróvára pa s Slovenci iz Slovenije. Želimo vam lejpo, veselo nauč, dobro čütenje najbola pa dobro muziko!

Klara Fodor

Generalni konzul R Slovenije v Monoštru je 20. decembra 2002 priredil sprejem ob Dnevu državnosti R Slovenije. Sprejema so se udeležili poslanci našega območja, predsednika županijskih samouprav železne in zalske županije, župani goričkih in porabskih občin ter predstavnika slovenskih organizacij. Dr. Zlatko Muršec je ob važnih nalogah generalnega konzulata (prekategorizacija prehoda Gornji Senik-Martinje, financiranje šol in slovenskega radia) navzoče seznanil tudi s tem, da je slovensko zunanje minist-rstvo podaljšalo njegov mandat do konca avgusta 2003.

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtlet

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukić

Naslov uredništva:

H-9970 Monošter,

Gárdonyi G. ul. 1,

p.p. 77,

tel.: 94/380-767

e-mail:

porabje@mail.datanet.hu

ISSN 1218-7062.

Tisk:

SOLIDARNOST D.D.

Arhitekta Navaka 4

9000 Murska Sobota

Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.